

Un castell de cartes molt fràgil

La construcció del nou Govern valencià és en l'aire. Ximo Puig i Mónica Oltra continuen la disputa per la presidència mentre s'obren escenaris alternatius.

EL TEMPS explica les interioritats d'un acord que encara no ha pogut ser i que ha de desbloquejar-se abans de dijous, 11 de juny. Si no, pot quedar avortat.

Reportatge de Víctor Maceda

“És boníssima, l'has de veure! És com la vida real”, exclamava Mónica Oltra pels passadissos de les Corts la legislatura passada. La sèrie danesa *Borgen*, que explica l'ascens al govern de l'ambiciosa Birgitte Nyborg, l'havia encisada tant que tothora en parlava. “Encara no te l'has baixada? Però com pot ser? Fes-ho, per favor, fes-ho!”

Després d'haver-ne devorat totes les temporades, ara està enganxada a la nord-americana *House of Cards*, maquiavel·lisme extrem. Un vici que ni tan sols no ha pogut evitar en campanya electoral: cada nit, abans de marxar al llit, esclafada al sofà de casa, se n'empassava un capítol. I si la son era més forta, ella era més tenaç. L'endemà, retornava allà on s'havia quedat adormida. No vol perdre's un minut.

Ves per on, des del 24 de maig, Mónica Oltra, aquesta apassionada de les sèries basades en la política, és la directora, guionista i protagonista d'una de ben especial: la que conta les negociacions per a la conformació del Govern valencià que ha de posar fi a 20 anys d'executius del PPCV. D'intriga i suspens, no en falta.

I és que el nítid resultat de les urnes –els 55 diputats del PSPV-PSOE, Compromís i Podem els deixen cinc escons per damunt de la majoria absoluta– no ha obert el camí a una entesa ràpida, ni de bon tros. Ans al contrari, el socialista

Ximo Puig –23 escons– es nega a cedir la presidència, però Oltra –19 escons– considera que hi té dret, perquè només els en separen dos punts percentuals i perquè mentre Compromís ha passat de 6 diputats a 19, el PSPV ha caigut de 33 a 23. Per acabar-ho d'adobar, Antonio Montiel cap de llista de Podem –13 diputats–, ha advertit que el seu partit no entrarà en el Consell si no l'encapçala ella. Tot plegat, un castell de cartes –la traducció de *House of*

Cards– molt i molt fràgil.

Per saber què ha passat i què podria passar, convé resseguir els moviments de cadascú –els públics, però, sobretot, els secrets– durant les dues setmanes que ja han transcorregut, d'ençà de les eleccions. O fins i tot des d'una mica abans.

Cronologia del caos
Divendres, 22 de maig, Compromís tanca la seua campanya electoral al centre de València. Una xaranga acompanya els principals líders de la coalició per llocs tan

emblemàtics com la plaça de la Mare de Déu, centre neuràlgic del cap i casal, escenari de tantes concentracions reivindicatives. S'hi respira optimisme. El "torna a somriure" dels cartells electorals il·lumina les cares de Mónica Oltra i Joan Ribó, presidenciable i alcaldable, que ballen junts, ben feliços. En una instantània preciosa, el diputat Fran Ferri agafa amb els seus braços Oltra, que riu obertament. És la imatge de la felicitat, d'un partit viu que ha fet una campanya extraordinària.

L'endemà, dia de reflexió, l'ambient que es respira a la planta quarta de la seu del PSPV-PSOE, no hi té res a veure. Els acaba d'arribar l'últim *tracking* electoral que van encarregar, i el resultat és dramàtic. Els últims dies, Compromís s'ha disparat a la capital. La comunicació que la fiscalia ha obert diligències per les dietes de Rita Barberà recollides al portal *Ritaleaks*, inaugurat per la coalició una setmana abans; la bipolarització de la campanya entre PP i Compromís -afavorida per la criminalització de Barberà, que els acusa d'organitzar les xiulades que pateix als mercats- i, fins i tot, l'escàndol a la Diputació de València, que ha denunciat Esquerra Unida i afecta el seu president, Alfonso Rus, rellancen la marca Compromís, la més clarament relacionada amb la lluita contra la corrupció. La invisibilitat de Podem als municipis, en contraposició a la base

tan sòlida que hi té la coalició, també juga al seu favor.

Quan es coneix l'escrutini, a la seu del PSPV hi ha crits de "Ximo, president", i a la de Compromís, de "presidenta, presidenta". Oltra, de fet, no acaba d'entendre l'eufòria que es respira a la seu socialista del carrer de Blanqueries, amb militants que s'han posat samarretes especials per a l'ocasió i unes lletres fetes amb suro blanc que envolten Puig en què es llegeix "Ximo president". Troba que no és ningú sinó ella, l'autèntica guanyadora dels comicis. Tanmateix, per tal d'evidenciar que ha rebut més vots que no Oltra, és Puig, l'últim candidat a comparèixer. Ho fa tard, quan ja passen 25 minuts de la mitjanit.

Dilluns al matí, Alberto Fabra els telefona per dir-los que facilitarà al màxim el traspàs de poders. A continuació, Puig intenta comunicar-se amb Oltra, però ella no li respon. Està en plena conferència de premsa de valoració dels resultats, després farà entrevistes en directe amb diverses televisions i, finalment, la trucada es perdrà entre tantes altres que ha rebut i no ha pogut contestar. Al llarg de la jornada, en canvi, Oltra sí que mantindrà una conversa amb Montiel, amb qui intercanviarà missatges a través del telèfon mòbil.

Fins dimecres 27 no hi ha cap més aproximació. En aquest cas, Puig, reunit amb el seu cercle de confiança, envia a Oltra un missatge de WhatsApp en què li comenta que la seua telefonada no va obtenir resposta i li explica que en les pròximes hores li remetrà una carta formal per definir el marc d'una possible trobada.

Oltra es disculpa, li assegura que no va veure la trucada i li fa saber que, de cartes formals, no en vol cap.

Odia els convencionalismes. Li demana que,

si pot ser, li telefone divendres a les 9.30 hores. 48 hores després.

L'agenda mediàtica l'absorbeix bastant. En pocs dies és entrevistada a *El Intermedio* i *Al Rojo Vivo* (La Sexta), *Espejo Público* (Antena 3), *El Programa de Ana Rosa* (Telecinco) i *Las Mañanas de Cuatro*, on fins i tot exerceix com a tertuliana i parla de l'*operació Púnica*. Oltra s'erigeix com una de les grans triomfadores de les eleccions del 24 de maig, conjuntament amb Manuela Carmena i Ada Colau, les previsibles alcaldesses de Madrid i Barcelona, i ella no vol ser l'única de les tres que no toque el cel amb els dits. No es conforma amb la vice-presidència, i en aquest *tour de force*, rep el suport de Pablo Iglesias, el secretari general de Podem. L'olla comença a bullir, però corre el risc d'explotar. Els dies següents, ella dinarà amb Iglesias, amb Carolina Punsset -líder de Ciutadans al País Valencià-, i berena amb Antonio Montiel, però no informa Enric Morera del contingut d'aquestes reunions. Amb Puig, tan sols parlarà per telèfon divendres 29: ella li confirma que aspira a presidir la Generalitat, i ell, que la lògica indica que ha de ser ell, qui hi estiga al capdavant. El bloqueig és total.

Per què impera aquesta incomunicació entre els dos principals actors destinats a protagonitzar el canvi valencià? Per tal de saber-ho, cal girar la vista enrere.

Legislatura 2007-2011. Ximo Puig és diputat a les Corts, però el secretari general del PSPV-PSOE és Jorge Alarte. Oltra reïx com a parlamentària, assetja Francisco Camps i exhibeix uns dots oratoris innats. Puig confessa al seu nucli més proper que, si ell liderara el partit, provaria de fitxar-la a ella i a Mireia Mollà, l'altra diputada d'Iniciativa del Poble Valencià, l'enèsima escissió d'Esquerra Unida. L'objectiu, fer un *remake* de la integració de Nova Esquerra a la dècada dels noranta, amb una petita gran diferència: l'*efecte Oltra* és tan gran que genera un espai propi: el de Compromís. A més, la sintonia personal és limitada. Oltra té una relació més fecunda amb Alarte, a qui va conèixer a la universitat, i amb el socialista Vicent Sarrià, amb qui va coincidir al Consell Valencià de la Joventut. Sarrià i Puig són carn i ungla, però amb el segon, la relació és més aviat convencional. Allò que a ella tan poc li agrada.

L'1 d'abril del 2012, Puig destrona Alarte de la secretaria general del PSPV. El seu predecessor, però, ja s'ha preocupat →

UNA FOTO I POCA COSA MÉS.

Antonio Montiel (Podem), Ximo Puig (PSPV-PSOE) i Mónica Oltra (Compromís), l'1 de juny, a l'única trobada oficial dels líders de les formacions progressistes valencianes després de les eleccions.

→ d'allunyar-lo prou: ha passat a ser diputat al Congrés, no lidera l'oposició a les Corts i com a líder socialista, a Compromís sobretot té com a interlocutor Enric Morera. El pas del temps deixa intuir que no en serà el candidat, però Puig, lluny de bastir ponts amb Oltra, únicament es relaciona amb ell. L'amistat creixerà tant que Oltra arribarà a desconfiar. Troba que l'un i l'altre potser han pactat coses amb vista al futur, a la seua esquena.

El 2014, el periodista J. J. Pérez Benlloch, que simpatitza amb Iniciativa i parla assíduament amb Oltra, suggereix a Puig de dinar un dia tots tres, però aquesta cita mai no arriba. Puig tem que això moleste Morera, que pugna amb ella pel reglament de primàries de la coalició, un altre procés esgotador que demostra la capacitat negociadora de la futura candidata.

“Ximo no sols va cometre l'errada de no quedar llavors amb ella, sinó que la nit del 24 de maig, mentre Compromís es considerava el guanyador moral de les eleccions, a la seu del PSPV presumien que ostentarien la presidència”, opina Pérez Benlloch.

La tardor passada, Oltra emetia un altre senyal d'alarma. Un avís per a navegants. En un article a la revista *L'Espill*, que publica la Universitat de València, es mostrava explícita: “Sóc de l'opinió que hauríem d'estar reflexionant i acordant sobre com gestionar el canvi, el que sembla cantat, i a més, sobre com compartir la gestió d'aquest canvi amb la societat. Una faena gens fàcil, per descomptat, però imprescindible si no volem estar dient als pocs dies de les eleccions que contra el PP es vivia millor”. Aigua en cistella, novament.

En paral·lel, Puig era incapaç d'aturar la sagnia de vots a València. L'esquifit 17,1% obtingut pels socialistes a la ciutat als comicis europeus del 25 de maig del 2014 no va provocar cap canvi de volada, sinó una continuïtat maligna: un any més tard ni tan sols no han superat el 13,5%. Els 55.000 vots que el PSPV li ha tret a Compromís són deguts, en bona mesura, a la distància aconseguida a les quatre cor-

marques més meridionals: 15.000 vots de més al Vinalopó Mitjà, l'Alacantí i el Baix Vinalopó, i 30.000 al Baix Segura. 75.000 vots de diferència que oculten el drama del cap i casal, on Compromís gairebé ha multiplicat per dos els vots socialistes.

Oltra parla d'“empat tècnic”, l'expres-

“MÓNICA HA DE SER LA PRESIDENTA. SI NO, LA COMPETÈNCIA SERÀ BRUTAL. ELLA ÉS COM ÉS”

sió amb què la demoscòpia sintetitza els dos punts percentuals que els separen. Al PSPV recorden que José María Aznar va derrotar Felipe González el 1996 de només 160.000 vots al conjunt de l'Estat, i que ara Puig, al País Valencià, l'ha avantatjada de 55.000. Si ningú no es va plantejar que Aznar no fóra el president, ara

hauria de passar igual. A l'única reunió en què s'han vist les cares –dilluns, 1 de juny, a instàncies de Podem–, els socialistes van recordar-li que, amb un sistema electoral de doble volta com el francès, la pugna final seria entre Fabra i Puig. Oltra va replicar que, en aquest cas, Compromís hi hauria acudit coalitzada amb Podem i hauria esdevingut primera força. Fet i fet, ella va arribar a la cimera amb una xifra escrita al front: la dels 32 diputats que sumen ambdues formacions, “que tenim uns programes molt i molt semblants”.

Sola contra el món

A la trobada de l'1 de juny, Oltra va anar tota sola. Tant a Puig com a ella els va molestar que Montiel, de manera unilateral, els convocara per aquell dia sense haver-los consultat la disponibilitat. Puig tornava en tren des de Madrid, amb prou feines tenia cobertura, i Oltra ni tan sols no va poder consultar la seua agenda.

El fet cert és que Montiel va arribar acompanyat, i Puig, també: amb José Manuel Orengo i Alfred Boix, el *clan de Gandia*. L'aparell, la guàrdia *de corps*. De

Però el temps s'esgota, i la paciència dels socialistes, també. El problema de debò és qui, no què ni com. Per això, Puig va decidir prendre un cafè informal amb Carolina Punset, la candidata de Ciutadans, amb els 13 vots dels quals –i l'abstenció dels 31 diputats del PPCV, que veuen amb més bons ulls un executiu socialista en minoria que no un de bipartit o tripartit– Puig també seria president.

L'opinió que Punset té de Puig és excel·lent. Entre ella i Oltra també hi ha *feeling*, però en el seu esquema mental, Compromís és excessivament nacionalista. No volen que la coalició entre al Consell, de cap manera. "Oltra té unes altres prioritats, però idèntiques conviccions", diuen fonts de la formació, que alhora també adverteixen de la situació "molt complicada" en què es troba Puig, obligat a escollir entre una "OPA hostil de Compromís, que s'enduria els beneficis del pacte, o un govern en minoria amb el nostre suport". "Qualsevol de les dues opcions és dolenta per als seus interessos"; però, amb tot, Ciutadans li donaria suport si buida de contingut les diputacions i impulsa mesures per introduir la sostenibilitat ambiental en el sector de la construcció, començant per la rehabilitació d'edificis. El pla B de Puig inclou un esborrany amb els noms dels consellers –molts d'ells independents– del possible executiu en minoria.

"Podem no té res a perdre; nosaltres, ho tenim tot a guanyar, i els únics que poden perdre són ells, els socialistes", explica un alt dirigent de Compromís. "Mónica ha de ser la presidenta, i Ximo, un vicepresident amb molta projecció pública; si no, la competència serà brutal. Ella és com és, i els mitjans de comunicació, també". Aquestes fonts argumenten que la visibilitat de José Ciscar era gairebé tan notable com la de Fabra, però a Compromís, tothom no pensa així.

"Estem deixant caure el PSOE als braços de Ciutadans, i els empresaris, tan contents", apunta un altre destacat membre de la coalició. "Ara que tenim l'ocasió de generar confiança dins d'aquest món, no podem malbaratar-la".

En efecte, Puig ha rebut pressions perquè active el seu pla B, però tan cert com això és que el president de l'Associació Valenciana d'Empresaris (AVE), Vicente Boluda, va dir-li a Oltra que era la millor política de l'esquerra valenciana, "i amb diferència". La percepció que Compromís defensa millor que ningú els interessos valencians comença a calar fort.

"No ens enganyem. Mónica no aguantaria ni sis mesos un debat territorial d'alt voltatge com el que tenim a la cantonada, amb la reforma del model de finançament damunt la taula", explica la mateixa font de Compromís, recelosa de l'individualisme que Oltra està exhibint. "No informa ningú, i després, se'n penedeix. Té aquest gen sectari i tan desconfiat que caracteritza els ex-comunistes."

Compromís-Podem

Oltra ara parla sense embuts d'anar de bracet de Podem a les eleccions estatals de la tardor. "Pablo Iglesias l'ha vampiritzada", ironitza un alt mandatari socialista.

L'estupor depassa les fronteres del PSPV. "No hem arribat fins ací per esdevenir un apèndix de l'esquerra espanyola. Perdríem la nostra essència", comenta un diputat de Compromís. Oltra, però, afirma que té al darrere 32 diputats i no sols 19, i se li il·luminen els ulls quan pensa que Compromís i Podem podrien enviar al Congrés més escons valencians que ningú. Una estratègia que Iglesias vol estendre a les Illes Balears, l'Aragó, Galícia i més enllà, a fi de vèncer la llei d'Hondt i superar en escons els socialistes.

"No seria lògic que Podem ens fera oposició, són molt semblants a nosaltres", opina un altre diputat de la coalició, de l'òs, com Oltra, que Podem s'involucre en la governabilitat valenciana. El problema és que Iglesias ha explicat que no en formaran part si no el presideix ella. "No em veig amb Puig de president. Ja estava en política quan alguns de nosaltres encara no havien nascut", afegeix aquesta font. I alerta, perquè la votació és secreta, amb un paperet que cal introduir a l'urna. Hi hauria fuites, en aquest supòsit? →

nou, la convencionalitat que Oltra rebutja.

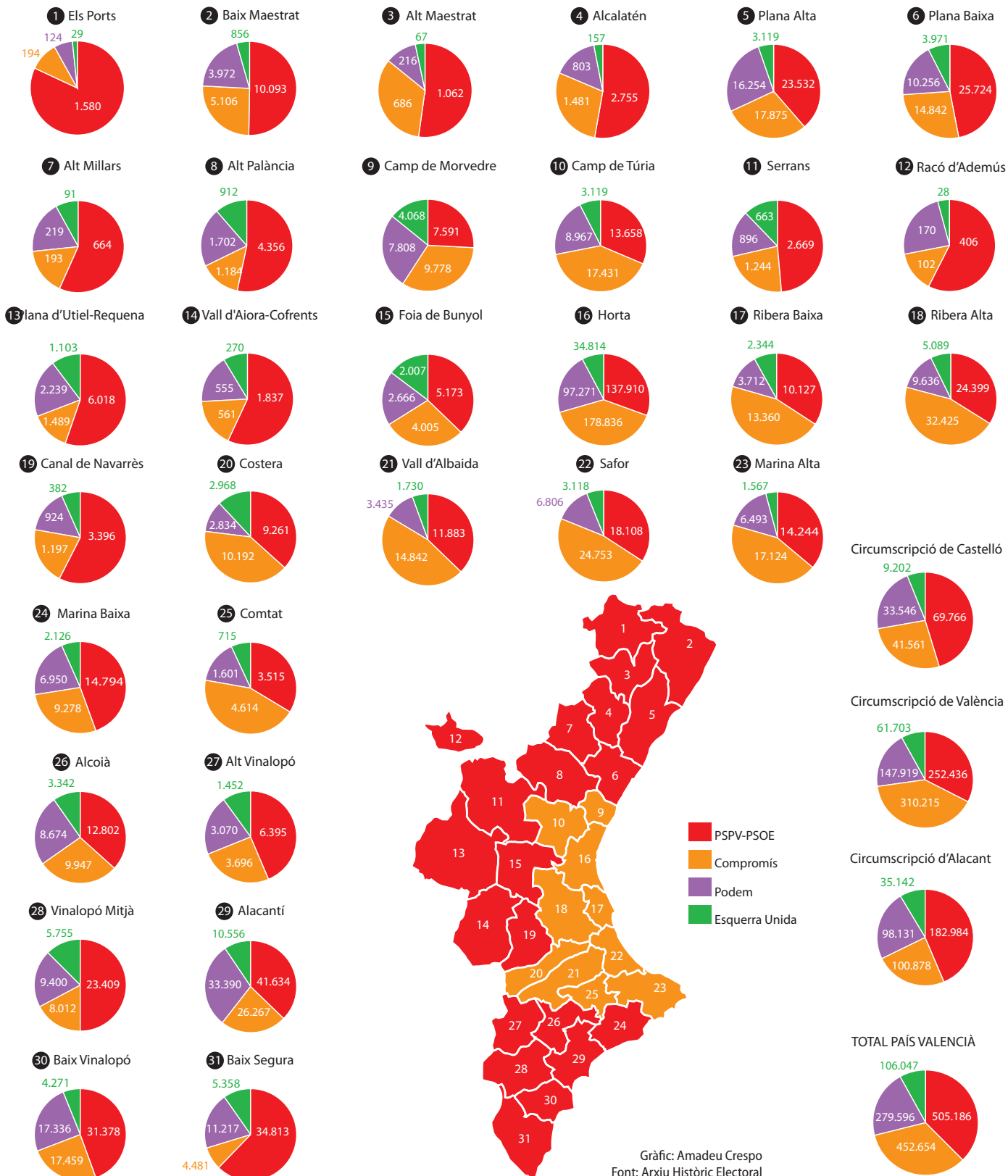
No hi havia ordre del dia, però "la reunió va demostrar la sintonia existent entre ella i Montiel", constata una persona que hi era present. Però mentre els representants de Podem només duïen unes notes escrites a mà, Oltra duïa un document més ben preparat, a partir del qual es van consensuar les cinc àrees de negociació: un pla de xoc contra la pobresa; un altre contra la corrupció i per una democràcia enfortida; un nou model econòmic, basat en la sostenibilitat; uns serveis públics dignes, i per últim, una auditoria del deute i un nou model de finançament.

Durant la conversa telefònica mantinguda el divendres anterior, Puig va proposar a Oltra de veure's el cap de setmana per tal d'avançar feina abans de la trobada trilateral, però ella va declinar-ho. Era el primer cap de setmana que podia descansar i hi havia acumulat massa estrès.

Des de l'endemà de les eleccions, Oltra s'ha marcat la meta de parlar de "què" abans de parlar sobre "qui". Els últims dies fins i tot hi ha introduït una altra partícula, entremig: "com". És a dir: què, com i qui.

Una lluita frec a frec

El mapa recull els vots per comarques de les quatre principals formacions progressistes que van concórrer a les eleccions valencianes del 24 de maig: PSPV-PSOE, Compromís, Podem i Esquerra Unida. S'hi observa amb claredat la superioritat socialista a la demarcació de Castelló, la clara preeminència de Compromís a la de València i l'avantatge decisiu del PSPV a les quatre comarques més meridionals: el Vinalopó Mitjà, l'Alacantí, el Baix Vinalopó i el Baix Segura. El PSPV-PSOE s'ha imposat a Compromís a 20 de les 31 comarques, i Compromís, a les altres 11.

Gràfic: Amadeu Crespo
Font: Arxiu Històric Electoral

→ La designació del veterà Ciprià Ciscar com un dels quatre negociadors socialistes del programa de govern no ajuda gaire. Tampoc no ho fa que Oltra no negara a TV3 la possibilitat d'alternar-se a la presidència, una opció que ni s'ha plantejat, o la convocatòria d'una concentració en suport seu –el 29 de maig, a la plaça de l'Ajuntament de València– que va ser testimonial. Els nervis són grans. Una vintena col·lectius progressistes i sindicats han impulsat un manifest en què reclamen “governos d'esquerres i valencians” i reivindiquen l’“autogovern”. L'ombra de la cueta d'Iglesias és molt allargada.

Dijous, dia 11, es constitueixen les Corts i la nova Mesa. Morera era el candidat número 1 a presidir-la, però Oltra no li ha consultat si és el seu desig. És conscient que això implicaria renunciar a la presidència, i espera mantenir el torcebraç tres o quatre setmanes més. Voldria Montiel o Punset presidint la institució, i Morera, com a vice-president o secretari. Quan se li demana pel pacte a València –que pot investir Joan Ribó alcalde el 13 de juny–, Oltra diu que “no s'hi val a canviar el cromó del Coyote pel de Messi”, i en *petit comitè*, repta els socialistes a deixar que Barberà continue governant. Pasqual Mollà, negociador de Compromís, també vol prolongar l'angoixa: a l'assemblea local de Compromís a Elx, va comunicar que fins a l'agost no es consumaria el pacte.

“En realitat, Podem anhela unes eleccions avançades al País Valencià”, assenyala un pes pesant de Compromís. “Que se n'obliden”, contesten els socialistes, que no tenen por de governar en minoria: “El president finlandès escollit a l'abril va obtenir el 21% dels vots, i Ximo sempre posa Finlàndia com a exemple del País Valencià que vol”, ironitza el seu equip.

“El problema de Ximo és el lermisme, no ell”, matisa algú molt proper a Oltra que està convençut que hi haurà pacte, i que anirà bé: “Mònica sempre ha cuidat els homes que han estat al seu costat, tots han acabat contents”.

L'escriptor Ferran Torrent, autor de *Caminaràs entre elefants. Un retrat de Mònica Oltra* (Columna, 2013), no ho té tan clar. “En la taula de negociacions sobren egos i falta país”, es limita a afirmar. I sospira, com tants altres. ●

S'acosta el pacte d'esquerres a les Balears

A pesar de les reticències, divergències i gelosies entre PSIB-PSOE, Podem i Més, la negociació avança i el pacte deixarà el PP gairebé sense poder institucional a les Illes.

Reportatge de Miquel Payeras

Francina Armengol no veu cap problema a governar en minoria mentre ella sigui la presidenta del Govern.

Aquest dissabte 13 de juny és el dia previst per la normativa per constituir els nous ajuntaments, amb els regidors electes el passat 24 de maig. La negociació dels partit d'esquerra per fer majoria a l'ajuntament de Palma ja estava gairebé tançada a finals de la setmana passada, amb

l'excepció de la persona que ocuparà la batllia, però per a la resta de les institucions només estava embastada.

Presidència

Les transaccions polítiques entre PSIB-PSOE, Podem i Més es van centrar durant la setmana passada en els aspectes →